

Віта БУЧКОВСЬКА,
кандидат сільськогосподарських наук, доцент,
доцент кафедри технології виробництва
і переробки продукції тваринництва
Закладу вищої освіти «Подільський державний університет»
м. Кам'янець-Подільський

Юлія ЄВСТАФІЄВА
кандидат сільськогосподарських наук, доцент,
доцент кафедри технології виробництва
і переробки продукції тваринництва
Закладу вищої освіти «Подільський державний університет»
м. Кам'янець-Подільський

ДО 100-РІЧЧЯ ІВАНА ФЕДОТОВИЧА РОСЯ – ВЧЕНОГО, ПРАКТИКА, ВІНАХІДНИКА (1923-2011)

Одним із науковців зоотехнічного (зооінженерного, біотехнологічного) факультету, науковий доробок якого і на сьогоднішній день неодноразово використовується в практиці ведення тваринництва є Іван Федотович Рось. Народився він у 1923 році у м. Лебедин Сумської області. У 1946 році закінчив Харківський зооветеринарний інститут та продовжив навчання у аспірантурі і захистив кандидатську дисертацію. Працюючи з 1955 року на зоотехнічному факультеті Кам'янець Подільського сільськогосподарського інституту, був ініціатором та керівником більшості досліджень з вітамінного живлення тварин. У науковому доробку І. Ф. Рося понад 150 публікацій, у тому числі шість книг і монографій, чотири патенти України на винаходи.

Основні наукові дослідження Івана Федотовича присвячувалися вивченню повноцінної годівлі сільськогосподарських тварин, технології виробництва і використання кормів, вітамінного живлення сільськогосподарських тварин, використання білково-вітамінних кормів, полівітамінних добавок і кормових сумішок. Під його керівництвом у період з 1955 по 1960 рр. наукова робота на

кафедрі годівлі і розведення сільськогосподарських тварин здійснювалася з вивчення організації повноцінної годівлі сільськогосподарських тварин і господарсько-корисних якостей та біологічних особливостей худоби породи пінцгау в гірських Путивльському та Вижницькому районах Чернівецької області, а також чорно-рябої породи в Дунаєвецькому, Чемеровецькому районах Хмельницької області. Ця комплексна наукова робота виконувалася разом з кафедрою спеціальної зоотехнії під керівництвом її завідувача М. Ф. Гордієнка.

У 1960-1965 р.р. під керівництвом І. Ф. Рося були розроблені типові раціони для молочних корів, молодняку великої рогатої худоби різного віку і проведені дослідження молочної продуктивності корів при використанні силосно-коренеплідних та силосно-жомових раціонів за невеликих даванок концентрованих кормів.

У 1965-1972 р.р. на кафедрі годівлі і розведення сільськогосподарських тварин проведені наукові дослідження на тему «Застосування біологічно активних речовин у тваринництві».

У системі заходів, спрямованих на підвищення продуктивності сільськогосподарських тварин, І. Ф. Рось приділяв значну увагу вивчення ролі вітамінного живлення сільськогосподарських тварин, так як нестача їх у раціонах призводить до затримки росту і розвитку молодняку, зниження репродуктивної здатності маточного поголів'я, погіршення поживних якостей продуктів тваринництва, а також зниження імунітету тварин.

І. Ф. Рось біля 45 років вивчав вітамінне живлення сільськогосподарських тварин та ефективність використання в їх раціонах окремих вітамінів, полівітамінного комплексу жиророзчинних вітамінів та вітамінних кормів. Він був автором першого в Україні довідника «Вітаміни у тваринництві» опублікував 56 наукових праць загальним обсягом 65 друкованих аркушів.

Головною метою досліджень І. Ф. Рося було експериментальне обґрунтування наукових і практичних аспектів, розробка методичних підходів

вивчення вітамінного живлення свиней та ефективного використання в їх раціонах окремих вітамінів, полівітамінного комплексу жиро- і водорозчинних вітамінів та вітамінних кормів рослинного та тваринного походження.

У результаті досліджень, які проводилися І. Ф. Росем, з вивчення вітамінного живлення свиней у період з 1955 по 2000 р.р. у господарствах Хмельницької, Чернівецької та Вінницької областей, встановлено специфічну участь окремих вітамінів у внутрішньоклітинних метаболічних процесах.

У результаті багаторічних досліджень та аналізу літературних даних про критерії вітамінної забезпеченості свиней в період росту І.Ф. Росем було викладено ряд положень теоретичного порядку щодо вирішення цього питання. Він запропонував схему досліджень для оцінки забезпеченості свиней в період росту в деяких вітамінах, нестача у яких зустрічається найчастіше. Результати цих досліджень рекомендувалися використовувати для оцінки стану вітамінної забезпеченості свиней у період їх росту. Це давало можливість своєчасно виявити, а, значить, і попередити порушення вітамінного обміну.

У 90-х роках ХХ століття наукова діяльність Івана Федотовича стосувалась таких питань, як стреси свиней; розвиток зоотехнічної вітамінології в Україні; зниження витрат енергії при виробництві силосу.

За трудову діяльність І. Ф. Рось був нагороджений орденом «Знак Почета», та медалями «За трудову доблесть» і «За доблестный труд». Учасник Великої Вітчизняної війни 1941-1946 рр., нагороджений орденом «Красная звезда» та шістьма медалями.